

Značenje riječi ahlak u Kur'anu

<"xml encoding="UTF-8?">

Značenje riječi ahlak u Kur'anu

Riječ ahlak množina je riječi huluk koja označava osobinu duše. Ona se, također, prevodi kao stanje koje se ustalilo u duši, npr. lijenost i sl. Šta mislimo pod tim kada kažemo da se nešto ustalilo i prodrlo u dušu? To znači da mi činimo djela u skladu sa osobinama naše duše, ili, drugim riječima, djelo je rezultat stanja duše. Djelo koje je urađeno gotovo refleksno, bez promišljanja, također, je rezultat stanja duše. Kad neka osobina preraste u automatizam, onda je to znak da se ona uvriježila u nama. Naprimjer, u učenju stranog jezika postoji faza kada ga pomalo možemo koristiti, ali kad želimo nešto reći, dobro promislimo i u glavi složimo rečenicu, pa je tek nakon toga i izrekemo. Ovo je stanje kada čovjek još ne zna strani jezik, ali postoji i stanje kad se strani jezik poznaje kao i maternji – i kada riječi idu, bez razmišljanja, kao iz automata. Dakle, za neku osobinu ili stanje možemo reći da je prodrlo i ustalilo se u duši onda kada se djela čine bez razmišljanja, refleksno. Sada se može postaviti pitanje: Da li je ahlak nešto svojstveno biti čovjeka ili se stječe vježbom i ponavljanjem?

Odgovor glasi: Može biti i jedno i drugo, a Islam nudi propise u oba slučaja. U nekim predajama nalazimo šta žena treba raditi kada je trudna, a svrha tih radnji je da se bebi usade neke osobine koje će kasnije biti značajne za nju kad odraste. Također, postoje preporuke o odgoju nakon rođenja (npr. da roditelj kaže bismillah za dijete prije jela), a svrha im je oživljavanje i postepeno stjecanje dobrih navika. Dakle, ahlak može biti urođen i stečen i to se odnosi kako na dobre tako i na loše osobine. Šta se podrazumijeva pod pojmom ahlak? Pojam ahlak upotrebljava se u trima značenjima:

- 1) jezičko značenje pojma jeste osobina duše;
- 2) on podrazumijeva opis nekog djela u vanjštini, tj. kad neko nešto uradi, pa kažemo da je uradio dobro djelo;
- 3) kad se upotrebljava samo u pozitivnom značenju, pa kažemo da je neko ahlakli – moralan

Šta je predmet bavljenja nauke o ahlaku? Nauka o ahlaku bavi se pitanjima dobrih i loših atributa čovjekove ličnosti i predmet su joj ona svojstva koja se mogu steći, a ne ona koja su

Kakva je korist od ove nauke? Učenjaci kažu da korist od ahlaka leži u:

- 1) prepoznavanju dobrih i loših osobina;
- 2) nakon prepoznavanja i razdvajanja dobrih i loših osobina slijedi nastojanje oživljenja dobrih
.i klonjenja loših osobina

Dakle, ahlak je nauka i djelo, odgoj i obrazovanje. Dok čovjek ne upozna attribute svoje duše i dok ih ne umjedne razdvojiti, neće moći ni izliječiti sopstvene nedostatke. Pitanja: Da li čovjek teži ahlaku po svom fitretu, ili mu se on nameće kao teret koji mora podnositi? Da li poticaj na dobro dolazi iz nutrine čovjeka, iz njegova batina, ili izvana, bilo od strane zajednice ili vjere? Odgovor na ova pitanja bio je povod za razlike u mišljenjima. Neki učenjaci tvrde da je ahlak nametnut, a drugi da potiče iz čovjekove prirode. Prije svega treba tražiti kur'ansko pojašnjenje, no odmah na početku da se primijetiti da ahlak po svojoj definiciji ne dopušta bilo kakvo nametanje (jer je on osobina duše – nastala osobina). Imajući u vidu činjenicu da u duši postoje i dobre i loše osobine, pitanje da li je ahlak osobina duše nema smisla, već se jedino može postaviti pitanje: Da li lijepe osobine dolaze iz ljudske duše? Ako, naprimjer, kažemo da je ahlak nametnut čovjeku, onda se pitanje svodi na to da li je neki čovjek dobar ili ne. Za odgovor na ovo pitanje moramo prvo postaviti kriterij, npr. učenost, nakon čega pitanje da li je učen čovjek dobar već ima smisla. Kur'anski odgovor bit će jasan nakon sljedećeg uvoda. Kur'an postavlja pitanje odnosa čovjek – svijet. Čovjek je kao sastavni dio svijeta u stalnom odnosu s njim. Njegove veze sa svijetom nisu ni apsolutno dobre ni apsolutno loše; neke su dobre a neke loše. Uzmimo, primjera radi, odnos automobil – čovjek. Ovaj odnos je dobar ako čovjek koristi auto kao prevozno sredstvo, ali ako se baci pod njega, onda je taj odnos loš. Isto tako, neke osobine koje su postale poticaj duše jesu dobre, a druge su loše. Ovo postaje mnogo jasnije kada uzmemo u obzir neprestanu čovjekovu interakciju sa vanjskim svijetom, preko koje čovjek utječe, ali i potpada pod utjecaj svijeta. Nekada pogled na nešto ima dobar učinak, a nekad loš; nekad je znak ljubavi, drugi put mržnje, a ponekad je to pogled koji će nam upropastiti život na oba svijeta. Neki rivajeti kazuju nam da je jedna vrsta ogovaranja ogovaranje očima. Zato Allah prati i vidi greške koje činimo krajičkom oka. Kur'an nam obznanjuje neke principe:

- 1) Allah je Stvoritelj svega i On upravlja svim.
- 2) Djelo Božije je lijepo: On je Onaj koji sve savršeno stvara.
- 3) Čitava Kreacija kreće se ka savršenstvu kao cilju i zato ima unutarnju i vanjsku uputu. Musa reče: "Gospodar naš je onaj koji je svemu onom što je stvorio dao ono što mu je ".potrebno, a zatim ga kako da se time koristi nadahnuo

